

Biri
Arkeolog
mu dedi?

Yazan: Sefa Ceran Öztürk
Resimleyen: Bengi Gençer

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI

Biri Arkeolog mu dedi?

ARKEOLOG ADAYLARI
ARKEOLOJİ YAZ BİLİM KAMPINDA

Yazar: Sefa Ceran Öztürk
Resimleyen: Bengi Gençer

MİLLÎ
KÜLTÜR VARLIKLARI
VE
MÜZELER
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ICOM

International
Council
of Museums
Türkiye

ICOM Türkiye Milli Komitesi Başkanlığı

Yayın No: 2021/1

ISBN: 978-605-80325-4-5

YAZAN

Sefa CERAN ÖZTÜRK

KAPAK VE İÇ RESİMLER

Bengi GENÇER

REDAKSİYON

Dr. Adil ÖZME

Özgül ÇULHA

BASIMEVİ

Perspektif Matbaacılık Tasarım

Spor ve Organizasyon Tic.Ltd.Şti.

Kazım Karabekir Cad. Koyunlu Han

No:95/60 Altındağ/ANKARA

Kitabın tüm yayın hakları Kültür ve Turizm Bakanlığı ve ICOM Türkiye Milli Komitesi Başkanlığına aittir. Yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz. Bu kitap Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile ICOM Türkiye Milli Komitesi tarafından yayına hazırlanmıştır.

MERHABA!

Ben Defne.

Hayalleri olan neşeli bir kızım ben. Size bu kitapta bir hayalimin nasıl gerçekleştiğini anlatacağım. Ben kitap okumayı çok severim. Bir gün okuduğum bir kitapta arkeologlarla ilgili bir bölüm vardı. İlk defa duymuştum “arkeolog” sözcüğünü. Merakım uyandı. Her bir satırı dikkatle okudum. Sonra araştırmalar yaptım.

Arkeologların insanlık tarihi ve tarih öncesi çağlar hakkında bilgi toplamak için eski uygarlıkların geride bıraktığı mimari yapı, eşya, kemik gibi kalıntıları incelediklerini öğrendim. Bakın, arkeoloji defterime birkaç örnek yapıştırdım. Hatta bu kalıntıların hepsini değerlendirip korumak en önemli görevlerindenmiş.

Arařtırmalarımđan sonra ben arkeolog olmaya karar vermiştim. Arkeologların gizem çözmeleri, eserleri geleceğe yansıması harika değil mi? Ben de meraklı ve araştırmacı bir çocuk olduğum için aradığımı bulmuştum.

Günlerim arkeoloji bilimini araştırmakla geçti. Arkeoloji biliminin kapısından içeri girince geniş bir bilgi hazinesiyle karşılaştım. Her gün ama her gün yepyeni bilgiler öğreniyordum. Bir çömleğin ortaya çıkışından geçmişte yaşayan insanlar hakkında bilgi ediniyordum. Atalarımızın dokunduğu bir eşyaya yakından bakmaya can atıyordum. Müzeler bunun içindi. Ülkemizdeki birçok müzeye ailem sayesinde gidebilmiştim.

Buraya kadar okuduklarınızdan hayalindeki mesleğe ulaşmaya çalışan maceracı bir çocuğu gördünüz değil mi? Biraz sabredin lütfen... Çünkü asıl macera şimdi başlıyor.

Benim araştırmalarım devam ederken bir gün annem ve babam, bana bir sürprizleri olduğunu söylediler. Doğum gnm geçmişti. Karneyi de alalı çok olmuştu. Merak ettim ben de.

Ailem bana bir broşür verdi ve kampa kabul edildiğimi söyledi. Meğer ben çocuklar için planlanan arkeoloji kampına seilmişim. Sarıcalı'ya gidecekmişim.

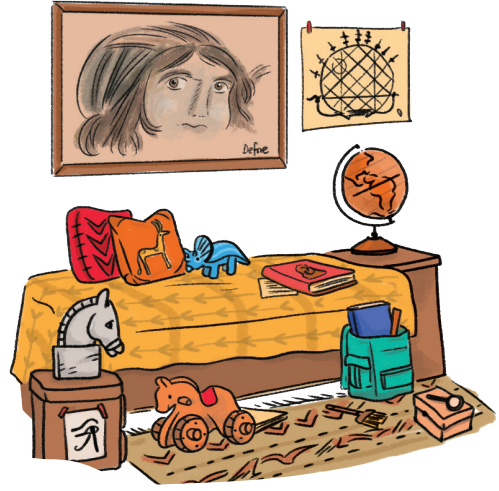
Kamp için çok heyecanlıydım. Çünkü ilk defa ailemden ayrı 7 gün, tam tamınaaaaa 7 gün, geçirecektim. Hem de hayalini kurduğum mesleği yakından tanıyacaktım. Arkeoloji ile ilgili birçok bilgiyi uzmanlarından ve yerinde öğrenecektim.

Valizim hazırđı. Peki, ben hazır mıydım? Tabii ki hazırđım. Yıllardır arkeoloji eğitimine hazır bir Defne vardı. Anne ve babama merak ettiklerimi sordum. Nereden çıkmıştı bu kamp? Neden bana önceden söylememişlerdi?

Ben bunları sordukça annem ve babam da bir arkeolog gibi sorgulayıcı davranmamı sevdiğlerini söylediler. İlk defa bu kadar geniş kapsamlı bir arkeoloji kampı düzenleneceğini duyunca çok sevinmişler.

Meğer Türkiye'nin her yerinden başvurular varmış. Arkeolojiyle ilgilendiğimizi başvurumuzda göstermemiz gerekiyormuş. Annem ve babam da fotoğraflarımdan, videolarımdan ve kütüphanemden yararlanarak bir başvuru yapmışlar. Baksanıza odama... Her şey arkeoloji ile ilgili! Benim gibi birçok çocuğun başvurusu varmış. Çok çok çok şanslıyım!

Çünkü seçildiiiiiiiiim! Seçilen 8 çocuk arasına girdim.

Bakalım kimler benimle aynı kampta olacak? Arkeoloji ile ilgilenen kişilerle konuşmak harika olacak. Okulda arkadaşlarımla arkeoloji oyunları oynamak istiyorum. Ama benim kadar ilgilenmedikleri için çok

keyif alamıyoruz. Hatta çoğu zaman bir yerleri kazmaya çalışıyorlar. Sadece kazmak değil ki! Ah neyse ki yeni arkadaşlarımla her şeyi daha keyifli yapacağımıza eminim! Oley!

☺ KAMP GÜNLÜĞÜM **1**.GÜN ☺

Sabah erkenden yola çıkıp Sarıcalı'ya ulaştık. Bizimle aynı anda bir araba da oraya geldi. Evvvet! İlk arkadaşım kesinlikle oydu.

Arabadan inince birbirimize bakıp aynı anda "Arkeoloji kampına mı geldin?" diye sorunca ikimiz de gülmeye başladık. Ailelerimiz de heyecanımızın farkındaydı. Orada tanıştık. Adı Onur'muş. Ankara'dan gelmişler. O da benim gibi 4.sınıfa geçmiş. Onur ile içeri doğru ilerlediğimizde heyecandan gözlerimin çift görmeye başladığını sandım. Hatta gözlerimi ovuşturdum, tekrar baktım. Aynı şeyi Onur da yapınca anladık ki karşımızdakiler ikizmiş. Hem de tıpatıp! İlk defa ikiz arkadaşlarım da olacak.

Defne: Merhaba, ben Defne.

Onur: Ben de Onur.

Birce: Ben Birce.

Bilge: Ben de Bilge.

Defne: İnanılmaz! Sesleriniz bile aynı.

Biz hemen kaynaşmıştık. Sonra içeri, adını sonradan öğrendiğimiz Barış girdi. Boyu bizden uzundu. Sanırım bizden de büyük diye düşünmüştüm. Meğer basketbol oynuyormuş.

Barış, “Merhaba herkese!” diye samimi bir şekilde girdi. Sonra içeri elinde arkeoloji kitapları ile Çınar girdi. Çınar’ın heyecanı çok belliydi. Girer girmez de kitapları yere düşürdü. Hep birlikte hem güldük hem de kitapları topladık. 6 kişiydik. Ama 2 kişinin daha gelmesi gerekiyordu.

İşte tam, “Acaba kim onlar?” dediğim sırada içeri 2 kişi daha girdi.

Onlar Sarıcalı’ya aynı otobüsle geldikleri için tanışmışlar bile. Tanışma sırası şimdi bizdeydi. Damla İstanbul’dan gelmiş. Ahmet de Van’dan. İkisi de uzun yollardan geldikleri için çok yorgunlardı. Ama hepimizde aynı heyecan vardı. Gözlerimizdeki yeni bilgileri öğrenme isteği çok belliydi.

Ekip tamamlanınca sıra öğretmenlerimizle kamp hayatımızla tanışmaya gelmişti. Yatacağımız odalar, derslikler, kazı alanlarımız, açık hava sinema alanı, müze, kazı eşyaları... Her şey bizim için hazırды.

Yıllardır düşlediğim yerdeydim. Sanırım bundan daha çok mutlu olduğum bir an yoktu.

Bizden sorumlu kamp liderimiz Zeynep Öğretmen arkeolog şapkasıyla yanımıza geldi. Kendisi üniversitede öğretmenmiş. Ağabey ve ablalara arkeoloji bilimini anlatıyormuş.

Bizler sırayla kendimizi tanıttık. Zeynep Öğretmen de ekibini tanıttı.

Aaaaa, bu arada kaldığımız yerin kuralları da varmış! Haydi birlikte bakalım listeye:

Bizler için hazırlanan güzel bir yemeği anne ve babalarımızla çardakta yedik. Ardından da onlarla vedalaştık.

Zor geldi mi? Evet, biraz. Ama her güzel şey için biraz fedakarlık gerekir değil mi?

Bugün akşama kadar görevimiz, odalarımıza eşyalarımızı yerleştirmek ve birbirimizle tanışmaktı. 4 kız ve 4 erkek olarak 2 odamız vardı. Erkeklerin odası bizim odamızın tam karşısındaydı. Sohbet alanı da hemen yanımızdaki odaydı. Her şey çok düzenliydi. Kızlarla eşyalarımızı hemen dolaplarımıza yerleştirdik. Sonra ne mi yaptık?

Arkadaşlarımla şapkalarımızı ve fularlarımızı taktık tabii ki. Meğer benim gibi onların da varmış. Biz kapıdan çıktığımızda bir de ne görelim? Erkekler de şapkalı ve fularlı. O an anlamıştım. Biz müthiş bir ekiptik.

Sohbet alanında konuşurken Birce “Bizi anlatan bir slogan bulalım mı?” dedi. Çok iyi bir fikirdi. Hepimiz birçok şey söyledik ama hiçbiri tam bizi anlatmıyordu. Sonunda Damla bir anda:

**YAŞASIN GELECEĞİN VE GEÇMİŞİN
TAKİPÇİLERİ**
YAŞASIN ARKEOLOJİ DÜNYASI,

diye söyleyince aradığımız sloganı bulmuş olduk. Bir de adımız olmalıydı değil mi?

“Minik Arkeologlar” çok sıradandı. “Arkeolog Olmak İsteyen Çocuklar” ise çok uzundu. “Arke” çok kısaydı. Ne olmalıydı? Barış’ın fikri hepimizin hoşuna gitti.

“BİRİ ARKEOLOG MU DEDİ?”

Çünkü ne zaman arkeolog sözcüğünü duysak biz hemen üstümüze alınıyorduk. Kitabımıza adını veren isim işte tam böyle bir anda ortaya çıktı.

Adımız da sloganımız da hazırды. Zeynep Öğretmen ve öğrencileri de adımızı ve sloganımızı çok beğendiler. Bu hafta onlarla harika deneyimler elde edecektik. Hatta bu haftanın etkinlik broşürünü de bize verdiler.

Her gün farklı bir etkinlikle arkeoloji dünyasına giriyoruz. Bakalım yarın bizi neler bekliyor? Günlüğüme daha da yazmak isterdim ama lfsnljvşfşvşfmvşlf... Evet, bu keyifli günün sonunda Defne uyuyakaldı.

❧ KAMP GÜNLÜĞÜM 2.GÜN ❧

Bugünkü dersimiz derinlemesine arkeolojydi. Üniversitede ağabey ve ablalara arkeoloji konularını öğreten öğretmenimiz Zeynep Öğretmen bize arkeoloğun ne olduğunu sordu. Bu soru tabii ki basitti bizim için. Her birimiz yanıt verdik.

Defne: Geçmişle ilgili bize bilgi aktarır.

Birce: Eski kültürler hakkında araştırmalar yapar.

Çınar: Arkeoloji bilimiyle uğraşır.

Damla: Bulduğu eserleri sınıflar.

Ahmet: Kazılar aracılığıyla araştırmalar yapar.

Onur: Eskiye ışık tutarak geçmişçi canlandırır.

Bilge: Müzelerin oluşumunda büyük etkileri var.

Barış: Geçmişçi korur. Geleceğe aktarır.

Zeynep Öğretmen, bütün yanıtlarımızın doğru olduğunu söyledi. Ama bilmediğimiz birçok konudan da bahsetti.

Evet, arkeolojinin Türkçeye “kazı bilimi” olarak çevrildiğini biliyordum. Ama ne kadar eksik bir çeviri olduğunu daha iyi anlamış oldum. Kazmanın, arkeoloji bilimi için “amaç” değil “araç” olduğunu iyice öğrendik. Arkeoloji diğer bilim dallarıyla iç içe yaşamış. Mesela; botanikçiler, zoologlar, sosyologlar, antropologlar, sanat tarihçileri hep arkeolojiye destek olmuş.

Mesela eserin tarihini bulmak için kullanılan “radyoaktif karbon tarihlemesi” tekniği atomik fizik araştırmasının bir ürünüymüş. Daha sonra öğretmeni-miz öyle bir konuya değindi ki hepimiz suspus olduk.

Konu: “Kaçakçılık”

4. gün ayrıntılı olarak bu konuyu işleyecekmişiz. Ama aklım almıyor! Kim, neden, nasıl bir eseri kaçı-rır ki?

İnanılmaz bir ekip olmuşuk. Uykuda bile za-manı boşa geçirdiğimizi düşündüm kamp boyunca. Her dakika yeni bir bilgiyi öğrenmek istedim. Öğret-menlerimiz de bizimle o kadar çok bilgi paylaşmıştı ki... Hepsini unutmamak için defterime notlar aldım.

Öğleden sonra bir geziye çıktık. Ta-bii ki fularlarımız ve şapkalarımızla hazırдық.

Size bir itirafta bulunayım mı? Ben o şapka-ları arkeologların üniforması sanmıştım. Meğer mecburiyettenmiş. Sıcaktan başına güneş geçme-sin diye şapka takmadan asla olmuyor. Fular da öyle, ter ve toz içinde kalınca sana yardımcı oluyor.

Gün içinde Sarıcalı Müzesindeki çok değerli kültürel miraslarımızı inceledik. Her bir eseri, işin uzmanından dinlemek de harikaydı. Öğretmenimiz ve onların ekibinin kazıdan çıkardığı ürünleri de gördük. Biliyor musunuz? Biraz daha eğitim aldıktan sonra gerçek bir kazı alanına da gidecekmışiz. Yaşasın!

~ KAMP GÜNLÜĞÜM 3.GÜN ~

Bu sabah çok erkenden kalktık. Kahvaltımızı birlikte hazırlayıp birlikte masayı topladık. Sırayla bulaşığı yıkadık. Çınar, bir tabağı kurularken yanlışlıkla yere düşürdü. Onlarca parçaya dağıldı seramik tabak.

Öğretmenimiz yanımıza gelip bu parçaları birleştirerek yapılan işleri daha iyi anlayacağımızı söyledi. Bugünkü kazı ile zaten birçok parçalanmış eseri bulmaya çalışacaktık. Kırılan tabak ile iki eseri tamamlayacağız.

Bu kamp çok anlamlı değil mi? Bundan sonra evde kırılan bir eşya olursa Defne iş başında. Rahat olun kırık parçalar. Defne artık yanınızda!

Kahvaltı sonrasında kazı yapmamızın zamanı gelmişti. Öğretmenlerimiz bizim için kampımıza çok yakın arazide bir alan hazırlamış. Ne aradığımızı bilmeden dolaşmaya başladık. Birce bir taşı kaldırdı. Taşın altından bir seramik parçası çıkınca diğer parçaları aramaya koyulduk. Kazma, kürek, mala yardımıyla toprak altından çıkarmaya çalıştık. Fırça ile de çıkardığımız parçaların tozunu temizledik.

Üç S kuralının “sabır” kısmı burada yoğun hissediliyordu. Yavaş yavaş, sakince işimizi yapıyor-

duk. Hepimize birer kutu verilmişti. O kutuya bulduğumuz parçaları dikkatlice koymayı sürdürdük.

Temsili kazı imiş bunun adı. Gerçeğini de birkaç gün sonra yapacağız. Bu arada geçen yıllarda kazı heyeti tarafından bulunmuş bir eserin kopyasıymış bizim bulmaya çalıştığımız.

Ben sakın sakın, esere zarar vermeden kazmaya devam ettim. Bir tane seramik parçası buldum. Özenle üzerindeki toprak kalıntılarını ayıkladım. Üzerinde mavi çizgiler vardı. Belki aynı yerde bir tane daha vardır diye biraz daha derine gittim. Küreğim sert bir şeye dokunmuştu. Yeni bir şey bulmuştum. Onu da çıkarmak için çok özenli davrandım. Neyse sonunda çok değişik bir anahtar buldum. Diğerleri çömlek parçasıydı. Demek ki öğretmenlerimiz farklı nesnelere gömmüşler diye düşündüm. Anahtarımı da kutuma koydum. Başka parça bulamayınca bulduğum parçaları masaya götürdüm.

Arkadaşlarım da benim gibi çok özenli çalıştılar. Barış 8 parça bularak rekor kırmıştı. Alkışladık onu!

Evet, sıra birleştirmedeydi. Bir yapboz gibi parçaları birleştirecektik ama benim aklım anahtardaydı. Bendeki anahtardan kimsede yoktu. Herhalde evin anahtarını geçmişte bir çömleğe koymuşlar. Sonra da unutmuşlar diye düşündüm.

Biraz şaşırdım ama şanslı olduğumu düşündüm. İşte tam o an öğretmenimiz Zeynep Hanım anahtarı görüp sordu:

-Defneciğim o anahtarı nereden buldun?

şaşırmıştım. Kazarken bulduğumu söyledim. İşte bu andan sonra bütün olaylar farklılaştı. Meğer ben gerçek bir eser bulmuşum.

Arkadaşlarım ve öğretmenlerim beni tebrik ettiler. Hatta Ahmet "Biri arkeolog mu dedi? İşte tam karşınızda!" diyerek beni alkışlattı. Çok keyifli anlardı. Hepimiz bu kampta kendimizi arkeolog gibi hissetmiştik zaten. Ama bu son olay, benim durumu içşelleştirmemi sağladı.

Öğretmenlerimiz adım adım eserle ilgili sorumluluklarını yerine getirdiler. Önce derin bir temizlik yaptılar. Tabii ki esere hiiiiç zarar vermeden... Sonra eserin hangi döneme ait olduğunu saptadılar. Yaklaşık 400 yıl öncesine ait olduğuna karar verdiler. En sonunda da esere bir sayı verip Kültür ve Turizm Bakanlığına bilgi verdiler. Artık eser, Sarıcalı Müzesine teslim hazır. Öğretmenimiz anahtarı vakit kaybetmeden müzeye götürdü.

Bu arada bulan kişi olarak da benim adımları kayıtlara geçirdiler. Harika bir his değil mi? Hatta o gün yerel bir televizyon kanalı da bizleri ve bulduğum anahtarı haber yaptı.

Tarihi eserlerin farkına varmak çok keyifliydi. Bugünkü etkinlikten sonra çömlek parçalarını bir yapboz yapar gibi birleştirmenin ne kadar zor olduğunu anladım. Müzede 10 saniye bakıp geçen insanları anlamıyorum. O kırık dökük eşya dedikleri eserler ne emekle oluşturuluyor. Umarım bir gün bu güzelliklerin gerçekten farkına varırlar.

Bu arada eser bulmak da çok gurur vericiymiş. Bakalım yarın bizi neler bekliyor?

~ KAMP GÜNLÜĞÜM 4.GÜN ~

Bugün yapacağımız ders için çok heyecanlıyım. Sabah erkenden kalktım ve not defterimi hazırladım. Çok kitap okumuştum arkeoloji ile ilgili ama bu konuyu hiç bilmediğimi fark ettim. Evet, günlerdir merak ettiğimiz konuya gelmişti sıra.

“KAÇAKÇILIK”

Tarihimiz, geleceğimiz için emek emek uğraşan insanlar var. Amaçları geleceği aydınlatmak. Ama bazıları da kendileri için kaçakçılık yapıyormuş.

Aslında bazı eserler toprak altında kalsa daha iyi olurmuş. Bu bilgi bana çok ilginç geldi. Havayla insanlarla ne kadar az temas ederse o kadar iyiymiş. Haklılar... Binlerce yılda toprak altında zarar görmemiş. Ama baksanıza çıkarıldıktan birkaç gün sonra ortada yoklar. Ne acı! Çalan insanlar, başkalarına satıp bu eserler üzerinden para kazanıyormuş. Satan da suçlu, alan da. Ben bunu öğrendim.

Tarihe sahip çıkmayanlar da var kaçak tarihi sergilemeyi seven de.

Ders arasında arkadaşlarımla bu konuyu konuştuk.

Barış: Çok şaşkınım. Hiç böyle bir şey duymamıştım.

Bilge: Bir esere zarar verdiklerinin farkında değiller mi?

Birce: Demek ki değiller. Baksanıza yıllardır kaçakçılık devam ediyormuş.

Çınar: Bu eserlerin ülkemiz için değerli olduğunu nasıl anlayamazlar?

Ahmet: Evet, kesinlikle öyle. Hem ülkemize ait olan mirasımızı nasıl kaçırlar ki?

Defne: Benim de aklım almıyor bunu. Biz bu yaşımızda tarihimizi öğrenmek için can atıyoruz. Onlar da kaçırmak için can atıyorlar.

Damla: Keşke onlar da bizim gibi bir eğitim alsalar.

Onur: Arkadaşlar aslında bunu biz başlatabiliriz.

Defne: Nasıl?

Onur: Hepimiz farklı şehirlerden geliyoruz. İkizler dışında hepimizin okulları ayrı. Yani 7 okul. 7 şehir demek bu.

Birce: Sanki anladım ne demek istediğini.

Onur: Okullarımızda en az 500 öğrenci var. Onların anne babalarını da eklersek yaklaşık 1.500 kişi ediyor. Bu kampta öğrendiklerimizi okulumuza gidince anlatırsak birçok kişiye ulaşmış oluruz. Onlar da kendi yakınlarına anlatırsa biz bu işi çözeriz.

Hepimiz Onur'un bu harika fikrini çok sevdi.

Bariş: O zaman ne diyoruz?

Hep birlikte: *"Yaşasın geleceğin ve geçmişin takipçileri. Yaşasın arkeoloji dünyası!"*

Ders arasından sonra tekrar konumuza döndük. Bu arada öğretmenimiz planımızı çok çok beğendi.

Kaçakçılık yapan kişiler bir de kendilerine hazine avcısı diye isim takmışlar. Define avcısı diyen de var-

mış. Adının önemi yok ama yaptıkları çok kötü bir şey. Amaçları kolay yoldan para kazanmak... Bunu yaparken de kaçak kazı ile hem kendi hayatlarını tehlikeye atıyorlar hem de doğal hayatı mahvediyorlar. Bilimsel verilere de zarar veriyorlar. Kaçak kazı yapmanın veya kültür varlıklarını, oldukları yerden almanın büyük bir suç olduğunu da öğrendik. Hem hapis hem de para cezası alıyormuş kaçakçılar.

Kaçak kazı ve kültür varlığı kaçakçılığı ile mücadele konusunda ülkemizde çok büyük bir emek veriyormuş. Kültür ve Turizm Bakanlığı; polisin, jandarmanın, bekçilerin ve halkın sayesinde birçok kaçakçıyı yakalamış.

Biz bu konuyu dinlerken o kadar şaşkındık ki Bilge o sırada bir soru sordu:

“Öğretmenim diyelim ki kaçakçı yakalanamadı. Sonra da tarihi eserimizi yurt dışına kaçırdı. Bundan sonra ne olacak?”

Bilge'nin sorusuna öğretmenimizin verdiği yanıt, bizi biraz da olsa rahatlattı. Bakanlığımız, diğer ülkelerle bazı anlaşmalar yapıp yurt dışından birçok eserimizi geri almış.

Bakın fotoğraflarına:

Boğazköy Sfenksi, Kanatlı Denizatı Broşu, Tatarlı Tümülsü Ahşapları, Zeugma Mozaikleri, Boğa Arabası, Rüstem Paşa Camii Çinileri, Çarşamba Mehmet Ağa Camii Çinileri...

Getirilenler kadar getirilemeyen ve hatta hiç bulunmayanlar da varmış. Çınar bunu duyunca yeni bir iş adı oluşturdu:

Ben “Kültür Mirası Dedektifi Arkeoloğu Polisi” olacağım, deyince hepimiz gülümsedik. Neden olmasın? Bugüne kadar kaybolan eserleri belki de Çınar bulur.

Umarım...

Derste yoğun bilgilerle ilerlerken;

Damla: Öğretmenim bazen okulda biz de arkadaşlarımızla hazine avcılığı oyunu oynardık. Bundan sonra asla oynamayacağım.

Öğretmenimiz korsancılık, hazine avcılığı gibi oyunların doğru olmadığını anlattı. Nasıl hırsız oyunu oynamıyorsak bunu da oynamamalıydık. Korsanlar da çalışıyor, hazine avcıları da.

Damla'nın bu sözü ile biz de kendimize söz verdik. Biz de bugünden sonra hazine(define) avcılığı ve korsancılık oynamayacağız. Oynayan arkadaşlarımızı da uyaracağız.

Aaaaa! Unutmadan şunu da not edeyim: Diyelim ki tesadüfen bir yerden tarihi eser yani bir kültür varlığı bulduk, hemen en yakın müzeye bildirmeliyiz.

Yine dolu dolu bir gün geçirmiştik. Hayalimde anahtarımın açtığı kapıyı düşünerek uykuya daldım.

Belki rüyamda geçmişe giderim...

·~· KAMP GÜNLÜĞÜM 5. GÜN ~··

Hani 3. gün ben bir anahtar bulmuştum, hatırlıyor musunuz? Yok yok, rüyamda görmedim. Neler oldu neler...

Keşke bulmasaydım! Neden mi? Çünkü olanlar oldu. Başından anlatayım olayları... Ah ah!

Bugünkü dersimiz arkeoloji ve diğer bilim dallarının ayrıntılı ilişkisiydi. Sabah her zamanki gibi işlerimizi yaptık ve dersliğimize gittik. Ders başladıktan 3-5 dakika sonra kamp merkezinin telefonu çaldı. Sonra da bütün yardımcı öğretmenler telaşla dersliğimize geldiler.

Bir şeylerin ters gittiği belliydi. Meğer benim bulduğum anahtarın

olduğu arazi, kim oldukları bilinmeyen kişiler tarafından kazılıyormuş. O sırada jandarma tarafından kaçakçılar yakalanmışlar.

Arkadaşlarım, öğretmenlerim, hepimiz şaşkınlık ve kızgınlık içindeydik.

Birkaç dakika sonra jandarma aracı kamp alanımıza geldi. İçinden üniformalı askerler çıktı. Kaçak kazı yapanlara suçüstü operasyon yaptıklarını ancak jandarma alana ulaşmadan önce bir heykelin çalındığından şüphelendiklerini öğretmenimize anlattılar. Anahtarın bulunuşunu haber alan ve kendilerine define avcısı diyen kaçakçılar, araziyi mahvetmişler. Biz küçücük fırçalarla zarar vermemeye çalışmıştık. Onlar sa tüm bilimsel verileri yok etmişler.

Daha 2 gün olmuştu anahtar bulunalı. Kendilerine define avcısı(kaçakçı) diyenler, kültürel mirasımızı tahrip etmişti. Önceki derslerimizde Türkiye'den kaçırılan eserleri, onların nasıl geri getirildiğini öğrenmiştik. Bu nedenle biz heykelin bulunacağına dair ümidimizi hiç yitirmedik. O kadar merak içindeydik ki yerimizde duramıyorduk.

Bir şeylerle ilgilenmek en iyisiydi. Kimimiz öğrendiğimiz bilgileri günlüğüne not etti kimimiz de bahçe işleriyle uğraştı.

Zaman geçmek bilmiyordu. Açık hava sinema alanımızda Göbeklitepe belgeselini izleyerek biraz da olsa konudan uzaklaştık.

Neyse ki birkaç saat sonra güzel haber geldi. Tekerlek izlerinden, oraya gelen diğer araç tespit edilmiş. Sonra da bizim kampın güvenlik kamerasından, kapının önünden geçen araçlarla karşılaştırmışlar. Güvenlik güçlerinin titiz çalışması ile 24 saat geçmeden geriye kalan kaçakçılar da yakalandı.

Sahiden de kaçakçılar arazide bir heykel bulmuşlar. Ama bilinçsizce kazdıkları için heykele zarar vermişler. Bir de anahtarın kutusunu bulmuşlar.

Ne yazık ki kutuya da çok zarar vermişler. Eserlerin daha da zarar görmemesi için öğretmenlerimiz onları temizleyip bakımlarını yaptılar. Yine sayılarını verip resmi işlemlerin ardından müzeye teslim ettiler.

Öğretmenimiz Zeynep Hanım, yoğun geçen işlemlerden sonra bizimle konuştu. Yakalanan kaçakçılar bu tarz eserleri yurt dışındaki bazı kişilere satıyorlarmış.

Ne acı değil mi? Doğaya, esere, geçmişe, geleceğe, zarar verdiler. Toprak altında kalsa en azından ülkemizde kalırdı değil mi? Neyse ki kaçakçılar artık hapiste.

Zor ama çok zor bir gündü. Umarım bir daha böyle olaylar yaşanmaz.

☺ KAMP GÜNLÜĞÜM 6. GÜN ☺

İkizler (yani Bilge ve Birce), sabah beni uyandırdı. Ben rüyamda kaçakçılarla konuşuyormuşum.

Birce bir yandan "Sakin ol Defne! Yakalandılar." diyormuş. Bilge de "Hepsi şu an hapiste. Merak etme!" diye beni sakinleştirmeye çalışıyormuş. Ama ben hala rüyanın etkisindeymişim.

Hatta kaçakçılarla öyle güzel bir konuşma yapmışım ki Damla beni videoya çekmiş. Bunların hepsinin rüyamda olması da çok ilginç değil mi? Olayların çok etkisinde kalmışım belli ki...

Dn macera dolu bir gün geçirmiştik. Uzun yıllar hafızamdan silinmeyecek bir gün... Bakalım bugün nasıl olacak?

Evet, sonunda gerçek bir kazı alanına gittik. Yol boyunca şarkılar söyledik. Bu arada tabii ki şapkalarımızı ve fularlarımızı taktık.

Sarıcalı'ya 24 km uzaklıkta bir tapınağa ait kalıntıları incelemeye gittik. İnanılmaz bir yerdi. İlk gittiğimiz an, biz hiçbir şey anlamadık.

Hatta Onur: "Yanlış mı geldik acaba? Ben burada tarihi eser göremedim." dedi. Biz de ona hak verdik. Ama ğretmenlerimizin anlattıklarını dinleyince daha arkeoloji biliminde oooooooook yolumuz olduğunu bir kez daha görmüş olduk.

Burası eskiden bir yerleşim yeriymiş.

Tam ortada da agora var. Yani bir sitenin yönetim, siyasi ve ticaret işlerini görüşmek üzere yurttaşların toplandığı kent alanı. Kent merkezi gibi bir yer yani...

Orada yavaş yavaş kazılar devam ediyormuş. Agora bulunduktan sonra bir yeri daha keşfetmişler. Şehrin kütüphanesini!

Kütüphaneyi duyunca Çınar öyle hızlı koştu ki... Kitap, kitaplık bulacağını düşünmüş. Öğretmenimiz, o yıllarda şimdiki görünümde bir kitap göremeyeceğini anlatınca hepimiz aydınlandık.

Taş tabletler üzerine yazılırmış eskiden. Ne büyük emek değil mi? Kitap ödünç almak isteyenin kesin kaslı kolları vardır diye de aramızda güldük.

Uzman arkeologlar işlerini büyük bir titizlikle yapıyordu. Gerçek bir kazı alanında bizlerin kazı yapması doğru değildi. Çünkü fark etmeden eserlere zarar verebilirdik. Eğitim alsak da daha önümüzde yıllar var. Ama bizim de yapabileceğimiz şeyler vardı orada.

Neler mi yaptık? Arkeologların istediği malzemeleri onlara getirdik. Çok hızlıydık!

Daha arkeolog “fır” der demez fırçayı veriyorduk. Hava çok sıcak olduğu için soğuk su, orada çok önemliydi. Biz de bolca su ikram ettik. Bulunan eserlerin fotoğrafını çektik. Gölgelekler taşınırken yardım ettik. Saatler böyle geçti. İnanır mısınız tam 4 saat hem de sıcakta!

Bir ara Onur: “Ben yandım artık. Bu agorada hiçbir restoran ya da çay bahçesi yok mu?” diye söyleince hepimiz gülmeye başladık. Mola vermemizin zamanı gelmişti. Kazı alanına yakın bir köy olan Keserli’den bize karpuz gelmiş. Buuuuuuz gibi! Nasıl yedik ama...

Köylülerin desteği ne kadar güzeldi. Onlar da bir an önce bu güzelliklerin ortaya çıkmasını bekliyordu. Molanın ardından biz desteğe devam ettik. Yerinde öğrenmek en güzelydi. En hatırda kalanı buydu kesinlikle!

Akşam üzeri, kazı bitmeye yakın, deneyimli arkeolog Yasemin Hanım yanımıza geldi. Bizlere kültür mirasımıza verdiğimiz değerden dolayı teşekkür etti. Sonra da birkaç gün önce buldukları eseri tanıttı. Bir lahitin yani eski mezarın içinden bir taç bulunmuş.

Hem de altın! Nasıl parlaktı görmeliydiniz. Biraz kopmuş, yıpranmış ama hala eskisi gibi kıymetli.

Yine büyük kazanımlarla dolu bir günü tamamlamıştık. Akşam odalarımıza girdiğimiz anda hepimizin uykuya daldığına eminim. Benim de çok uykum var. Günlüğümü tamamlayıp doğru yatağa...

☀️ KAMP GÜNLÜĞÜM 7.GÜN ☀️

Kampa geldiğimizden beri inanılmaz günler geçiriyoruz. Ne yazık ki yarın sabah kampımıza veda edeceğiz. Çok alıştık birbirimize. Burada çok şey öğrendik ve bilinçlendik.

Bugün günlük işlerimizi yaptıktan sonra dersliğimize gittiğimizde bizi bir sürpriz bekliyordu.

Biraz limon, bir kap şeker... Yanlarında da boyamamızı bekleyen seramik bardaklar.

Zeynep Öğretmenimizin öğrencileri ağabey ve ablalarımızın yardımıyla dans ede ede limonatamızı yaptık. Soğuması için buzdolabına koyduk. Sonrada başladık bardaklarımızı boyamaya.

Öğretmenlerimiz bize birçok kültürel mirasın fotoğrafını da gösterdi. Esinlenebileceğimiz harika motifler gördük. Yüzyıllardır sanat vardı ve sanat hep güzeldi. Bunu bir kez daha görmüş olduk.

Motiflerimizi oluşturduk. Limonatalarımızı bardaklarımıza doldurduk ve mutlu soooooon!

Fotoğrafımızdaki gülümsememiz her şeyi anlatıyor sanırım. Kendi yaptığın limonatayı kendi yaptığın bardakla içmek...

Sıra dersteydi. Bugün 7. günümüz. Her gün yeni bir konu öğrenip uygulamalarla öğrendiklerimizi pekiştirdik. Sıra şimdi de öğrendiklerimizi sunmaya geldi.

Sunumlar için öncelikle ikişerli grup olduk. Grup olurken öyle güzel bir yöntem bulduk ki...

Herkes kendi fularını derslikte bir yerlere sakladı. Kimse kimseninkini saklarken görmedi. Sonra öğretmenimiz seslenince dersliğimize aynı anda girdik. Görevimiz 1 fular bulmaktı. Kimin fularını bulduysak onunla eş olduk.

Tahtaya da adlarımızın yanına kiminle eş olduğumuzu yazdık.

Evet, gruplar da hazırды. Sıra konu başlığımızdaydı.

Onu da kura ile belirledik.

Konu başlıkları:

- Arkeoloji
- Kültür Varlıkları
- Kaçakçılık
- Arkeoloji ve Diğer Bilimlerin İlişkisi

Bizim yaptığımız bu çalışma, gelecek yıl broşürde yer alacaktı. Bu broşür de bizim gibi arkeolojiyi merak eden çocuklara, kampı ve arkeolojiyi tanıtmak için kullanılacaktı.

Sırayla hepimiz hazırladığımız kartonlarla sunumumuzu yaptık. Bana ve Barış'a "Kaçakçılık" konusu gelmişti. İki tane slogan bulduk. İkisini de güzelce tanıttık. Zaten ben bu konudan çok etkilenmiştim. Öğrendiklerimi tekrar etmek bana çok iyi geldi.

Ahmet ve Bilge'nin konusu ise "Arkeoloji ve Diğer Bilimlerin İlişkisi" üzerineydi. Onlar da iki tane bulmuşlar.

Onur ve Çınar'ın konusu ise "Arkeoloji" ile ilgiliydi. Onların sloganı açık ve netti.

Son grup Damla ve Birce'nin de konusu "Kültür Varlıkları" üzerineydi. Çok güzel bir slogandı.

Öğretmenimiz ve öğrencileri, sunum bittiğinde bizi alkışladılar. Hepimize katıldığımız ve başarılı bir süreç geçirdiğimizden dolayı teşekkür ettiler.

Sonra da belgelerimizi verdiler. Bir de bizim için bir sürprizleri vardı. Benim bulduğum anahtarın fotoğrafını çekip çerçeveli bir anahtarlığa koymuşlar. Çerçevenin bir yüzünde anahtar var, diğer yüzünde de kamp günümüzden toplu bir fotoğrafımız. Harika değil mi?

Bu anahtarlığı sonsuza kadar saklayacağım. Bugün bir de kendi pastamızı yaptık. Veda pastasıydı adı. Üzerinde ne mi yazıyor?

Evet, üzerinde “Biri Arkeolog mu dedi?” yazıyor. Biz yazdık. Hem pasta yaptık hem de çok eğlendik. İnanın bütün gün aklımda bir soru vardı.

“Bugün bitecek mi?”

Evet, bugün bitti ve yarın artık ayrılık zamanı...

7 koca gün bitti.

Sanki 7 dakika sürdü.

70 yıllık anı birikti.

Kamp alanının kapısından içeri girerken başka çocuklardık, şimdi başka. Biliyor musunuz? Dünyaya bakış açımız değişti.

Dünya... İyi ve kötülerden oluşuyor. Biz tarafımızı seçtik.

Ya siz?

Tarihini görmeyen geleceğini nasıl aydınlatır ki!
Haydi, sen de bizim kulübümüze üye ol. Birlikte kül-
türümüze sahip çıkalım. Geleceğimize sahip çıkalım.
Hazır mısın?

Asıl maceramız şimdi başlıyor.

Arkadaşlar hazır mıyız?

BİRİ ARKEOLOG MU DEDİ?
EVET, ONLAR BİZİZ.

YAŞASIN GELECEĞİN VE GEÇMİŞİN TAKİPÇİLERİ
YAŞASIN ARKEOLOJİ DÜNYASI

- SON -

KARE BULMACA

YUKARIDAN AŞAĞIYA

2-Eski devirlerden kalan kültür varlıklarını araştıran ve bilimsel kazılarla ortaya çıkaranlar kimlerdir?

4-Eski devirlere ait toprak altındaki varlıkların tümüne ne ad verilir?

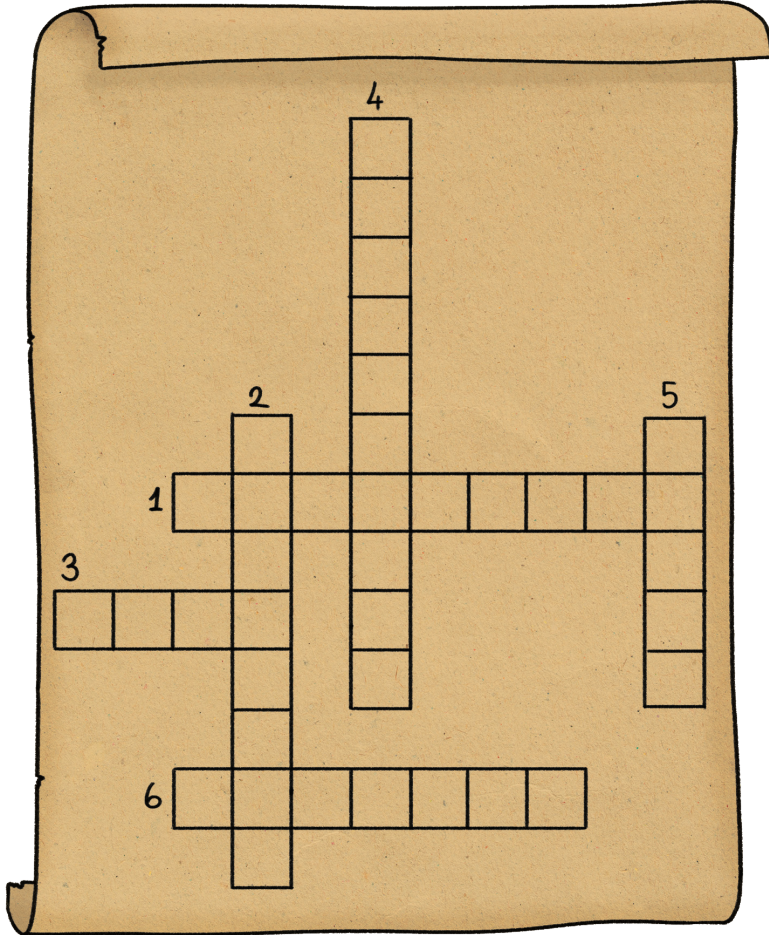
5-Çorum il sınırları içerisinde yaşamış ve başkenti Boğazköy olan medeniyet hangisidir?

SOLDAN SAĞA

1-Eski devirlerden kalan kültür varlıklarını araştıran, inceleyen ve yorumlayan bilim dalı hangisidir?

3-Tarihi eserlerimizin sergilendiği mekanlar neresidir?

6-Frig Uygarlığının başkenti neresidir?

KELİME AVI

KELİME AVI

K O S M A N H A M D İ B E Y

G U V N M A R K E O L O G İ

O A R K E O L O J İ J R G S K

R F T E G M Ü Z E L Ş Ğ Ü E

D Ş A S Z V O L İ D Y A F L E

İ G K L Ş İ P D P A T A R A C

O T Y R İ İ Y G A D U Ş L B V

N R S İ A K Ş H İ T İ T L E R N

ARKEOLOG

ARKEOLOJİ

GORDİON

LİDYA

MÜZE

OSMAN HAMDİ BEY

PATARA

HİTİTLER

Merhaba! Ben Defne.

Bir kitapta “arkeolog” sözcüğü ile tanıştım ve hayatım değişti. Arkeoloji ile ilgili çok özel bir kampa kabul edilince de hayallerimin eğitimine dahil oldum. Yaşıtlarımla bir hafta boyunca arkeoloji bilimiyle ilgili birçok bilgiyi öğrendik. Bilgileri öğrenirken de kendimizi yepyeni bir macerada ve beklenmedik olayların içinde bulduk. Sizler de bizim yaşadığımız maceraya ortak olmak ister misiniz?

Haydi, hep birlikte “Biri Arkeolog mu Dedi?”

PARA İLE SATILMAZ
ÜCRETSİZDİR

